

[Anna Westergaard.]

40 år, til år 2020 — også for alle tre kirkegårde.

Nu som dengang anføres i bemærkningerne til lovforslaget som hovedbegrundelse for forlængelsen økonomiske hensyn — skulle disse hensyn være afgørende, måtte kirkegårdene jo ligge der til evig tid —, og der peges tillige på de historiske og nationale hensyn, der også fremhævedes stærkt af den højtærede kirkeminister ved lovforslagets fremsættelse.

Hvad nu de økonomiske forhold angår, så måtte disse vel for de to kirker kunne reguleres på lignende måde som for andre kirker, og de nationale og følelsesmæssigt betonedede hensyn, som vi fra vor side fuldt ud respekterer, synes i virkeligheden at kunne opfyldes ved — som det jo påtænkes, og hvad man iøvrigt er enig om — at oprette mindeparker på de to områder, når fristen udløber, og derved kunne man — jeg siger det i anledning af en bemærkning fra en tidligere ordfører — på en smuk måde forene hensynet til de døde med hensynet til de levende, der jo også spiller en vis rolle.

Forsåvidt ligger problemet på samme måde, som da sagen sidst behandledes i rigsdagen. Men der er dog kommet et nyt moment ind i sagen siden da, og det er udviklingen med hensyn til ligbrænding. Antallet af ligbrændinger er, også forholdsmæssigt, i stærk stigning, og det er klart, at en sådan stigning medfører et tilsvarende mindre behov for kirkegårdsjord. Vi har fornylig vedtaget en lov om ligbrænding, der formentlig også vil medføre yderligere brug af denne form for bisættelse. Jeg skal belyse forholdet ved nogle få tal.

Antallet af ligbrændinger i København var i 1944—45 41,2 pct. af det samlede antal bisættelser, i 1947—48 var det steget til 47 pct., i 1948—49 var det 51,9 pct., og efter de sidst opgivne tal er det nu steget til 54,7 pct., hvilken stigning efter de sagskyndiges udsagn må antages at ville fortsætte. Ligbrænding kræver som bekendt betydelig mindre jord end almindelig begravelse, og en stigning som den konstaterede må nødvendigvis rejse stærk tvivl om, at der for Københavns vedkommende skulle vise sig at blive en uafviselig trang til anlæg af en ny kirkegård, hvis de nuværende frister opretholdes, således som det er antydnet fra en enkelt side ved behandlingen af sagen i Københavns kommunalbestyrelse. Tallene taler da i alt fald i høj grad for, at man ser tiden an og ikke

nu på det foreliggende grundlag går til den foreslåede meget lange forlængelse af benyttelsesfristerne, nemlig med 40 år.

Af hensyn til den stærkt påkrævede udvidelse af Københavns parker ville det også være meget værdifuldt, om kirkegårdene i en ikke alt for fjern fremtid kunne omdannes til mindeparker. Ved det foreliggende forslags gennemførelse binder man efterslægten i 40 år endnu, til år 2020, altså fra i dag ca. 70 år frem i tiden, et ganske forsvarligt tidsrum. Dette synes mig og min gruppe at være et højst alvorligt moment i sagen og at være ganske utilstrækkeligt motiveret, og selvom alt hensyn tages til alle mulige eventualiteter, forekommer det mig, det vil være meget vanskeligt at forsvare et så dybtgående indgreb i efterslægten's dispositionsmuligheder.

Iøvrigt synes jeg, at man i denne sag ikke har lagt tilstrækkelig vægt på de hygiejniske hensyn, og jeg kunne derfor meget ønske, at man bl. a. indhentede en udtalelse fra sundhedsautoriteterne, inden sagen afgøres. Jeg skal derfor udtale min tilfredshed med, at man vil foreslå udvalgsnedsat, og jeg kan tilføje, at i dette udvalg vil det radikale venstre naturligvis, selv under hensyn til de betænkeligheder, jeg her har givet udtryk for, gerne medvirke til en udgang på sagen, der efter vor mening er mere rimelig.

Formanden: Den højtærede landbrugsminister har ordet på kirkeministerens vegne.

Landbrugsministeren (Sønderup): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere, som har givet tilslutning til lovforslaget.

Hvad angår det ærede medlem frk. Anna Westergaards betragtninger, vil jeg gerne henlede opmærksomheden på, at hvis det overhovedet skal være muligt at udnytte kirkegårdene fremover, må der være en vis tidsfrist; ellers vil det være ensbetydende med, at det hele går i stå, for ingen vil lade foretage begravelse på de to kirkegårde, hvis de kan regne med, at afhændelse af begravelsespladserne der vil blive standset. Det er altså et praktisk forhold, der gør, at man har ønsket tidsfristen forlænget.

Hvad angår det ærede medlems betragtninger som helhed, vil jeg sige, at jeg fuldstændig deler den opfattelse, som kirkeministeren gjorde sig til talsmand for, da han forleden dag fremsatte lovforslaget. Jeg vil heller ikke lægge skjul på, at hvis jeg — som jeg jo tidligere har haft —